EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 10.12.2004
KOM(2004)793 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Erakorralise finantsabi andmine Armeeniale, Gruusiale ja Tadžikistanile

{SEK(2004)1635}

1. SISSEJUHATUS

Nõukogu 17. novembri 1997. aasta otsuse 97/787/EÜ (millega antakse erakorralist finantsabi Armeeniale ja Gruusiale, mida on muudetud nõukogu 20. märtsi 2000. aasta otsusega 2000/244/EÜ, et laiendada abi Tadžikistanile) artikli 1 lõikes 3 sätestatakse, et ajavahemik, mille jooksul toetus abisaaja riigile järjestikustes osamaksetes kättesaadavaks tehakse, lõpeb 2004. aastal. Samuti sätestatakse otsuse artikli 5 lõikes 2, et *„Enne 31. detsembrit 2004 kontrollib nõukogu käesoleva otsuse kohaldamist selle kuupäevani komisjoni üksikasjaliku aruande alusel, mis esitatakse ka Euroopa parlamendile”* Käesolev aruanne on ette valmistatud nõukogu otsuse eespool nimetatud sätete kohaldamiseks.

2. ARMEENIALE, GRUUSIALE JA TADŽIKISTANILE ERAKORRALISE FINANTSABI OSUTAMISE PROGRAMMI TAUST JA PÕHIJOONED

Armeeniale, Gruusiale ja Tadžikistanile erakorralise finantsabi osutamise programmi eesmärgiks oli tagada finantsabi mainitud kolmele riigile, mis seisid silmitsi eriti oluliste majanduslike ja sotsiaalsete väljakutsetega reformide ning turumajandusele ülemineku kontekstis, mida toetasid rahvusvahelised finantsasutused. Selleks ajaks, kui erakorralise finantsabi programmi ette valmistati, viisid Armeenia ja Gruusia juba ellu kohandusi ja reforme Rahvusvahelise Valuutafondi laiendatud struktuurilise kohandamise vahendi (*Enhanced Structural Adjustment Facility*) raames. Tadžikistan tegi alles esimesi ettevalmistusi sarnase programmi jaoks.

Nimetatud programmide rakendamise eriliseks tunnusjooneks olid suured ühendusele õigeaegselt tasumata välismaksed, mis tulenesid ühenduse laenudest kõnealustele riikidele 90ndate alguses. Need võlgnevused tuli ilmselgelt arveldada, et võimaldada Armeenial, Gruusial ja Tadžikistanil suunata kõik olemasolevad rahalised vahendid reformide toetamisele ning kaasnevatest rangetest meetmetest tulenevate sotsiaalsete raskuste leevendamisele.

1997. aasta novembris võttis nõukogu vastu esimese otsuse Armeeniale ja Gruusiale erakorralise finantsabi andmise programmi kohta (nõukogu otsus 97/787/EÜ). Selle otsuse alusel tegi ühendus kahele nimetatud riigile kättesaadavaks pikaajalistest laenudest ja otsestest toetustest koosneva finantseerimispaketi. Laenuosa küündis maksimaalselt 170 miljoni euroni, tagasimaksetähtajaga 15 aastat ja ajapikendusega 10 aastat. Toetusosa koosnes kuni 85 miljonist eurost, mis kuulus väljamaksmisele järjestikuste osamaksetena ajavahemikus 1997–2002. Armeenia ja Gruusia pidid kumbki saama laenu ja toetust vastavalt 28 ja 110 miljonit eurot (laen) ning 30 ja 55 miljonit eurot (toetused).

Armeeniale ja Gruusiale erakorralise finantsabi andmist käsitleva otsuse vastuvõtmise ajal nõustus nõukogu kaaluma samalaadse meetme rakendamist Tadžikistani suhtes siis, kui asjaolud seda võimaldavad. Seega, kui Tadžikistan mõne aja pärast alustas rahvusvaheliste finantsasutuste (laiendatud struktuurilise kohandamise vahendi raames kiideti 1998. aasta juunis heaks rahastamiskokkulepe Rahvusvahelise Valuutafondiga) toetatavate kohanduste ja reformide elluviimist, tegi komisjon ettepaneku laiendada programmi Tadžikistanile. 2000. aasta märtsis võeti sel eesmärgil vastu nõukogu otsus, millega muudeti otsust nr 97/787/EÜ (nõukogu otsus nr 2000/244/EÜ). Tadžikistanile eraldati täielik finantsabi kuni 95 miljonit eurot (laen 60 miljonit eurot ja toetused 35 miljonit eurot). Kõnealune nõukogu otsus võimaldas toetusabi üldsumma suurendamist Gruusiale 65 miljoni euroni ning pikendas programmi rakendamise aega 2004. aastani.

Erakorralise finantsabi programm kavandati täiendava rahastamisena rahvusvaheliste finantsasutuste poolse rahastamise kõrval. Väljamakseid tehti tingimusel, et abisaajad rakendavad rahuldavalt Rahvusvahelise Valuutafondiiga sõlmitud rahastamiskokkulepet. Samal ajal kajastus programmi selge eesmärk toetada finantsilist jätkusuutlikkust ning võimaldada abisaajatel vähendada väliskohustusi, seoses toetuse väljamaksete ja abisaajate võlgnevuste vähendamisega. Seega maksti laenud ja esmased toetuse osamaksed välja pärast seda, kui abisaajad olid tasunud komisjonile võlakohustuse täies ulatuses. Järgnevate toetuse osamaksete väljamaksmine on seotud abisaajatele erakorralise finantsabi programmi raames välja makstud laenu võla ennetähtaegse tagastamisega ühendusele. Programmi üks eesmärke oli võimaldada abisaajatel jõuda erakorralise finantsabi rakendusperioodi lõpul olukorda, kus nende rahalised kohustused ühenduse ees oleksid kas olematud või oluliselt madalamad kui alguses.

Toetuse osamaksete (v.a esmase osamakse) väljamaksed sõltuvad samuti mõlema poole kokkulepitud struktuuripoliitika meetmete täitmisest. Erakorralise finantsabi struktuuriline tingimuslikkus põhineb ametivõimude majandusprogrammidel ja on eelkõige suunatud abisaajate jätkusuutlikkuse parandamisele välisriikide suhtes. Teatud valdkonnad, mille komisjon on tingimuslikkuse kasutamisega eesmärgiks seadnud, hõlmavad reforme riigi rahanduses, riigihalduses (kaasa arvatud korruptsioonivastane võitlus), finantssektoris, erastamises, ettevõtete üldjuhtimises jne. Sellega võivad kaasneda ka ühenduse prioriteete peegeldavad erimeetmed kahepoolsetes suhetes abisaajatega, nt meetmed kaubanduspoliitika vallas või kahepoolsete koostöölepingutega kaetud majandusliku koostöö erinevates valdkondades. Komisjoni poolt eesmärgiks võetud struktuuripoliitika valdkonnad, milles on seatud struktuurilised tingimused ning mis on seotud toetuse väljamaksmisega kõnealusele kolmele riigile, on kokku võetud käesoleva aruande lisa tabelis 1.

3. 1997./2000. AASTA OTSUSE RAKENDAMINE

3.1. Institutsiooniline raamistik

Pärast nõukogu otsuse vastuvõtmist Armeeniale ja Gruusiale erakorralise finantsabi andmise kohta pidasid komisjon ja kahe riigi ametiasutused läbirääkimisi meetme tingimuste üle. Meetmete üldised parameetrid, nagu iga-aastaste toetusmaksete ja laenu ennetähtaegse tagastamise maksimumsummad ja aeg, kehtestati vastastikuse mõistmise memorandumis, mille sõlmisid ühenduse nimel komisjon ning abisaavate riikide nimel valitsused ja keskpangad. Laenude konkreetsed rahastamistingimused kehtestati samal ajal sõlmitud laenulepingutes. Vastastikuse mõistmise memorandum ja laenulepingud allkirjastati viimaks 1997. aasta detsembris (Gruusiaga) ja 1998. aasta detsembris (Armeeniaga). Pärast nõukogu otsuse nr 2000/244/EÜ vastuvõtmist sõlmiti 2001. aasta jaanuaris vastastikuse mõistmise memorandum ning laenuleping komisjoni ja Tadžikistani vahel. Samuti allkirjastati programmi kestuse pikendamise ja Gruusiale antava toetuse kogusumma suurenemise fikseerimiseks uus vastastikuse mõistmise memorandum Armeeniaga (2001. aasta augustis) ja Gruusiaga (2001. aasta juulis).

Nende kolme riigi erakorralise finantsabi meetmete peamised parameetrid, mis sätestati vastastikuse mõistmise memorandumis (Armeenia ja Gruusia puhul muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis), on kokku võetud lisa tabelis 2. Nähti ette, et programmi rakendamise järel ei ole Armeenial ühenduse ees täitmata rahalisi kohustusi ning et Gruusia ja Tadžikistani kohustusi vähendatakse jätkusuutlikumale tasemele.

Erakorralise finantsabi programmi rakendamine 1998. aastast (esmased väljamaksed Gruusiale ja Armeeniale) kuni 2004. aasta kolmanda kvartalini, samuti komisjoni kavatsused käesoleva aasta lõpu ning 2005. aasta alguse kohta on täpsustatud allpool. Lisa tabelites 3 ja 4 on esitatud programmi kvantitatiivsed tulemused.

3.2. Armeenia

Erakorralise finantsabi programmi rakendamine Armeenia suhtes algas 1998. aasta detsembris, kui Armeenia tasus oma võlgnevuse ühendusele (51 miljonit eurot). See avas tee uue laenu (28 miljonit eurot) ja esimese toetusmakse (8 miljonit eurot) väljamaksmisele komisjoni poolt.

Veel üks toetusmakse (4 miljonit eurot) maksti Armeeniale välja aastatel 1999–2000. Väljamakse, mis põhines 1999. aasta juulis läbiviidud tingimuslikkuse analüüsi tulemustel, tehti 1999. aasta detsembris. Armeenia jätkas omalt poolt netovõla vähendamist ühenduse ees 5 miljoni euro võrra. Pidades silmas, et Armeenial ei õnnestunud pärast laiendatud struktuurilise kohandamise kokkuleppe aegumist 1999. aasta detsembris sõlmida Rahvusvahelise Valuutafondiga uut rahastamiskokkulepet, katkestati programmi rakendamine 2000. aastal. Seda jätkati alles 2001. aastal alles siis, kui Rahvusvahelise Valuutafondi juhatus kiitis heaks uue kolme aasta pikkuse programmi vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise vahendi (*Poverty Reduction and Growth Facility* – rahastamisvahend, mis asendab laiendatud struktuurilise kohandamise vahendi) raames 2001. aasta mais. Nimetatud kokkulepe aegub 2004. aasta detsembris.

Vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise programmis kehtestatud poliitilise raamistiku alusel viis komisjon edukalt läbi kolm analüüsi vastavalt kolmele iga-aastasele erakorralise finantsabi osamaksele – 2001. aasta juunis, 2002. aasta juunis ja 2003. aasta detsembris. Kõikidel kordadel määrati osamaksete ja laenude ennetähtaegse tagastamise summa vastavalt 5,5 ja 7 miljonile eurole. Vastavad maksed sooritati 2002. aasta alguses, 2002. aasta lõpus ja 2004. aasta juunis. Nende tehingute tulemusel vähenes Armeenia võlgnevus ühenduse ees 2 miljoni euroni. Viimase osamakse väljamaksmine erakorralise finantsabi programmi raames (1,5 miljonit eurot) leiab aset 2005. aastal, pärast seda, kui Armeenia on ühendusele tagasi maksnud viimase osa 1998. aastal saadud laenust. Nii eeldatakse, et järgmise aasta alguses on erakorralise finantsabi programm Armeenias täielikult saavutanud oma eesmärgi nii toetusmaksete kui laenude ennetähtaegse tagastamise suhtes (Armeenia on siis ühendusele tasunud kogu oma võla).

3.3. Gruusia

Erakorralise finantsabi programmi rakendamine Gruusia suhtes algas 1998. aasta juulis, kui Gruusia tasus võla ühendusele (131 miljonit eurot) ja seejärel maksis ühendus välja 110 miljoni euro suuruse laenu ja esimese 10 miljoni euro suuruse toetusmakse.

Teine toetusmakse (9 miljonit eurot) maksti välja 1999. aasta septembris, pärast seda, kui Gruusia tasus ühendusele oma võlast 10 miljonit eurot. Programmi rakendamine katkestati 2000. aastal, kuna Gruusia ametivõimud ei jõudnud Rahvusvahelise Valuutafondiga kokkuleppele uue rahastamiskokkuleppe suhtes (1996. aasta laiendatud struktuurilise kohandamise vahend aegus 1999. aasta augustis) ning seda jätkati alles 2001. aastal, pärast seda kui Rahvusvahelise Valuutafondi juhatus kiitis 2001. aasta jaanuaris heaks uue kolme aasta pikkuse vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise programmi. Lähtudes Gruusia makromajanduslike ja struktuurireformide kõikuvatest tulemustest, otsustas

komisjon siis välja maksta ainult osa 2001. aasta osamaksest (6 miljonit eurot) ja seada ülejäänu (5,5 miljonit eurot) väljamaksmise tingimuseks edasise edu struktuurireformides. Enne osamakse esimese alamakse sooritamist 2001. aasta detsembris tasus Gruusia ennetähtaegselt ühendusele oma võla 8 miljoni euro ulatuses. Seejärel ei toimunud Gruusia poliitilise olukorra märgatava halvenemise tõttu suurema osa aasta jooksul peaaegu mingisugust edasiliikumist struktuurireformides. Erakorralise finantsabi programmi rakendamine peatati veel kord, seda jätkati alles 2004. aastal pärast Gruusias 2003. aasta novembris toimunud poliitilisi muutusi.

Gruusia uus valitsus on pannud aluse uuele kohanduste ja reformide ringile. Riigi uute ametivõimude strateegia on saanud rahvusvaheliste finantsasutuste toetuse (uue kolmeaastase vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise -programm ja uue kohandusteks antava krediidi kiitsid eelmise aasta juunis heaks vastavalt Rahvusvaheline Valuutafond ja Maailmapank) ning rahvusvaheliste annetajate toetuse. Erakorralise finantsabi programm kulgeb samuti plaanipäraselt. Esimeseks sammuks on 6,5 miljoni euro suuruse toetusmakse väljamaksmine 2002. aasta lõpus läbi viidud, kuid mitte lõpetatud poliitilise analüüsi põhjal (vahetult pärast analüüsi kaldus Rahvusvahelise Valuutafondi rahastatud Gruusia programm kavandatust kõrvale ning maksete tegemine katkestati). Eelseisevale toetuse maksmisele eelneb Gruusia poolt ühenduselt 1998. aasta laenuga võrdse summa tagasimaksmine. Selle meetme tagajärjel küünivad erakorralise finantsabi väljamaksed Gruusiale 31,5 miljoni euroni (maksimaalsest 65 miljonist eurost) ja Gruusia on vähendanud võlga ühenduse ees 24,5 miljoni euro võrra.

Gruusia ametiasutused on valmis ära kasutama soodsat majanduspoliitilist keskkonda, et vähendada veelgi riigi netovõlga ühenduse ees, parandades seega keskmise tähtajaga võla jätkusuutlikkust. Seepärast on ametiasutused juba palunud Euroopa Liidult erakorralise finantsabi rakendamise jätkamist ning ootavad, et ühenduselt saadav rahaline toetus aitaks riigil vähendada oma välisvõlga jätkusuutlikuma tasemeni.

3.4. Tadžikistan

Programmi rakendamine Tadžikistanis algas 2001. aasta märtsis, kui ühendus väljastas uue laenu (60 miljonit eurot) ja esimese toetusmakse (7 miljonit eurot). Enne neid väljamakseid oli Tadžikistan tasunud ühendusele võla peaaegu 79 miljoni euro ulatuses.

Veel üks 7 miljoni euro suurune osamakse sooritati 2001. aasta detsembris. Riigi võla ennetähtaegse tagastamise summa ühendusele määrati 8 miljonile eurole, mis on oluliselt väiksem kahepoolses vastastikuse mõistmise memorandumis määratletud ennetähtaegsete tagasimaksete maksimumsummast (12 miljonit eurot). Komisjon otsustas, et Tadžikistani rahaline olukord õigustas netovõla vähendamise piiramist väiksema summani.

Komisjon viis läbi veel kaks programmianalüüsi Tadžikistanis – 2002. aastal (juunis) ja 2004. aastal (märtsis ja juunis). Kolmas iga-aastane osamakse tehti 2003. aasta alguses pärast seda, kui Rahvusvaheline Valuutafond kiitis 2002. aasta detsembris heaks uue vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise kokkuleppe, mis asendas eelmise, 2001. aasta detsembris aegunud laiendatud struktuurilise kohandamise /vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise kokkuleppe. Kõnealune uus kokkulepe aegub 2005. aasta detsembris. Neljas osamakse plaanitakse teha enne 2004. aasta lõppu. Mõlemad maksed ulatuvad 7 miljoni euroni ning nende tegemine on seotud 8 miljoni euro suuruse võla ennetähtaegse tagastamisega (riigi rahastamispiirangutega kooskõlas olevad summad).

Veel üks 7 miljoni euro suurune osamakse on kavas teha 2005. aasta alguses. Vastav laenu ennetähtaegse tagastamise summa määratakse kindlaks programmi analüüsimise ajal. 2004. ja 2005. aasta alguse meetmete tulemusel kasutatakse Tadžikistanile määratud toetusabi summat täies ulatuses. Eeldatakse, et Tadžikistani võlg ühendusele langeb 28 miljoni euroni (eeldusel et ennetähtaegselt tagastatav võlasumma on taas 8 miljonit eurot).

Tulevikku vaadates on tõenäoline, et Tadžikistan jätkab võla ühendusele ennetähtaegse tagastamise poliitikat, et parandada keskmise tähtajaga võla jätkusuutlikkust, mis võib nõuda erakorralise finantsabi jätkamist.

4. ERAKORRALISE FINANTSABI PROGRAMMI MAJANDUSLIKUD TULEMUSED

Rahvusvaheliste finantsasutuste rahalise toetuse laiemas kontekstis on erakorraline finantsabi programm aidanud kaasa kohandustele ja reformidele Armeenias, Gruusias ja Tadžikistanis ning toonud neile kolmele riigile olulist kasu. Kõige olulisema tähtsusega oli erakorraline finantsabi panus tõenäoliselt nende toetuste näol, mida osutati kolmele riigile välisvõla vähendamiseks ja seega nende keskmise tähtajaga ja pikaaegse finantsilise jätkusuutlikkuse parandamiseks välisriikide suhtes. Programmi rakendamise esimese etapi jooksul (laenude ja esmaste toetusmaksete väljamaksmine) said Armeenia, Gruusia ja Tadžikistan tasuda suured võlad ühendusele ja sel moel normaliseerida finantssuhted Euroopa Liiduga ja rahastajatega üldiselt. Järgnevad toetuse väljamaksed võimaldasid kolmel riigil veelgi vähendada võlga ühendusele ja sel moel liikuda veel enam jätkusuutliku finantsseisundi saavutamise suunas. See kehtib peamiselt Armeenia ja Tadžikistani puhul. Armeenia võlg ühendusele ületas programmi algetapil 50 miljonit eurot ja seda loodetakse vähendada nullini; Tadžikistani võlg lähenes 80 miljonile eurole ja see peaks langema alla 30 miljoni euro. Programmi tulemused on palju tagasihoidlikumad Gruusias; riik võlgneb ühendusele ikka veel üle 85 miljoni euro (1998. aastal oli see üle 130 miljoni euro).

Ühenduse erakorralise finantsabi panus muudele kohandustele ja reformidele abisaavates riikides toimus peamiselt teatud struktuuripoliitikate toetamisega spetsiifilise tingimuslikkuse kontekstis (vrd samuti lisa I jao ja tabeliga 1). Seda panust hinnatakse majandusreformi edenemise üldisemas hindamisraamistikus programmi rakendamise aastatel.

Armeenias algas majanduslik taastumine juba 1995. aastal ja kiirenes Rahvusvahelise Valuutafondi laiendatud struktuurilise kohandamise /vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise kokkuleppe raames aastatel 1996–1999. Sel Armeenia majandusele nii olulisel hetkel sai alguse erakorraline finantsabi programmi rakendamine. Alates 1998. aastast on Armeenia majanduskasv olnud keskmiselt 9% aastas ja makromajanduslikke tasakaalunihkeid on märkimisväärselt vähendatud. Samuti on Armeenia edukalt rakendanud arvukaid struktuurireforme sellistes valdkondades nagu maksustamine ja riigi rahanduse haldamine, ettevõtete ümberkorraldamine, erastamine ja pangandus. Mitmeid olulisi struktuurireforme toetas ühendus erakorralise finantsabi toetuse väljamaksmisega seotud tingimuslikkusega. Pidades silmas paranenud makromajanduslikke tulemusi ja edu struktuurireformides, on Armeenia nüüd tõenäoliselt teel jätkusuutlikuma arengu ja kasvu suunas.

Suurema osa erakorralise finantsabiga kaetud ajavahemikust olid **Gruusia** tulemused kohanduste tegemisel ja reformide rakendamisel oodatust kehvemad, seda vaatamata mõningatele õnnestumistele (nt panganduse reguleerimises ja järelevalves). Konkreetsemalt öeldes ei toimunud pärast esimest reformide lainet Rahvusvahelise Valuutafondi esimese laiendatud struktuurilise kohandamise /vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise

programmiga kaetud ajavahemikul (1996–1999) märgatavat arengut riigihalduse kvaliteedis ja makromajanduslikus (peamiselt maksude) juhtimises. Ilma piisava poliitilise raamistikuta on liikumine majandusliku taastumise ja jätkusuutlikkuse suunas olnud Gruusias palju aeglasem kui Armeenias. Praegu on olukord siiski päris erinev. Pärast valitsuse vahetust 2003. aasta lõpus panid Gruusia uued ametivõimud aluse tugevale kohanduste ja reformide programmile, mille sihiks on peamiselt kaks valdkonda, milles on riiki lähiminevikus kõige rohkem kritiseeritud – riigihaldus ja rahandus – ja kus viimase kaheteistkümne kuu jooksul on juba saavutatud märkimisväärset edu.

Nelja aasta jooksul, mil erakorralise finantsabi programmi on **Tadžikistanis** rakendatud, on riik näidanud üsna märkimisväärseid tulemusi. Üldine majanduslik olukord on märgatavalt paranenud: majanduskasv läheneb 10% aastas, fiskaal- ja rahapoliitika on tugevnenud, jooksevkonto puudujääk on vähenenud ja välisvõlg langetatud jätkusuutlikuma tasemeni. Lisaks viidi läbi märkimisväärne arv esimese põlvkonna struktuurireforme (nt hindade ja kaubanduse liberaliseerimine, erastamine). Ühendus toetas mitmeid olulisi struktuuripoliitikaid finantsabi tingimuslikkusega. Eeldatakse, et majanduslikud tingimused on Tadžikistanis lähitulevikus jätkuvalt soodsad, tänu sellele loodetakse lihtsustada suurema osa vaesuse vähendamist käsitleva dokumendi (*Poverty Reduction Strategy Paper*) ja vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise programmides ettenähtud struktuurireformide rakendamist, tingimusel et finantsabi saamine rahvusvahelistelt finantsasutustelt ja teistelt rahastajatelt ei katke.

Riigile eriomaseid arenguid ja poliitikaid sellel ajavahemikul nii makromajanduslike ja finantshalduse kui struktuurireformide valdkonnas kirjeldatakse täpsemalt lisatud komisjoni personali töödokumendis.

5. KOKKUVÕTE

Komisjoni hinnangu programmi rakendamise tulemuste kohta võib kokku võtta järgmiselt. Erakorralise finantsabi programm on kahtlemata aidanud Armeenial, Gruusial ja Tadžikistanil teha edusamme reformide ja finantsilise jätkusuutlikkuse alal. Erakorralise finantsabi esialgseid eesmärke ei ole siiski täielikult täidetud Gruusia ja vähemalt määral Tadžikistani puhul. Vaatamata teatavale paranemisele on nende kahe riigi rahalised kohustused ühenduse ees jätkuvalt suured, ja üldiselt on keskmise tähtajaga ja pikaaegsete laenude jätkusuutlikkust siiski raske saavutada. Võla suhe tuludesse ja SKTsse on kõrge isegi juhul, kui eeldada valitsemissektori tulude kiiret kasvu SKT suhtes. Peale selle sõltuvad mõlemad riigid jätkuvalt välisest abist, et rakendada struktuurireforme vaesuse vähendamise ja majanduskasvu toetamise kontekstis.

Pidades silmas hiljutist soodsat majandusarengut Gruusias ja Tadžikistanis ning nende kahe riigi majanduspoliitilise keskkonna paremat kvaliteeti, on nende väljavaated saavutada edu reformide ja finantsilise jätkusuutlikkusega välisriikide suhtes siiski märgatavalt paranenud. Neil asjaoludel on suuremad võimalused, et nendele kahele riigile antav väline finantsabil osutub edukaks.

Erakorralise finantsabi programmis kavandatu lõpuleviimiseks näeb komisjon ette ettepanekute tegemise järelmeetmeteks. Selliste meetmete eesmärgiks on toetada majanduslike reformide jätkumist ja kiirendamist ning eelkõige aidata Gruusial ja Tadžikistanil rakendada ambitsioonikamat võla vähendamise poliitikat. Komisjon otsustab ettepaneku tegemise võimalikeks järelmeetmeteks pärast mitmete parameetrite hoolikat

kaalumist, arvestades nende hulgas lisaks võla ennetähtaegse tagastamisega seotud rahastamisvajadustele majanduspoliitika üldist kvaliteeti, asutuste poliitilisi kohustusi ning ühenduse võimaliku toetuse sobivust ametlike võlausaldajate tagatud võlakergendusega (Gruusia puhul).

Samuti kavatseb komisjon tihedalt integreerida võimalikke edaspidiseid finantsabi meetmeid üldisesse konteksti, mis käsitleb Euroopa Liidu suhteid nimetatud piirkonna riikidega ja toetust majanduslikele ja poliitilistele reformidele.

LISA

Table 1

Main areas of structural conditionality in EFA programme 1998-2004

	Armenia	Georgia	Tajikistan
Public finances			
Tax administration	+	+	+
Budgetary planning (incl. MTEF)	+		
Budget expenditure and treasury system (incl. arrears)	+	+	+
Public debt management			+
Quasi-fiscal deficits	+		+
Business climate			
Improving legislation and regulatory environment	+	+	
International Accounting Standards	+		+
Civil Service reform			
public sector employment	+		
anti-corruption	+	+	+
Privatisation and restructuring of public enterprises			
small scale privatisation	+	+	+
medium and large state-owned enterprises	+	+	+
incl. Energy utilities	+	+	+
Telecommunications		+	
Transport infrastructure		+	
Industrial enterprises	+	+	+
Banking sector			
restructuring/privatisation of state-owned banks	+	+	+
Prudential regulations and banking supervision	+	+	+
Agricultural reform			
Land ownership	+	+	+
Restructuring of state farms			+
Trade policy			
Trade legislation	+	+	
Specific EU-related trade policy measures		+	

Table 2

Overview of the Community EFA to Armenia, Georgia and Tajikistan

in million EUR

	Armenia	Georgia	Tajikistan
Settlement of arrears	51	131	79
New loan	28	110	60
Total grants (up to)	30	65	35
Initial tranche (disbursed simultaneously with the loan)	8	10	7
Cumulated annual tranches	22	55	28
Early debt repayment foreseen (up to)	28	81	48
Outstanding debt to EC foreseen at end of prog.	-	29	12

Table 3

Implementation of the Community EFA to Armenia, Georgia and Tajikistan - Detail

in million EUR

	1998	1999	2001	2002	2003	2004		2005	Total
						Q1-Q3	Q4 (**)	(***)	
Armenia									
Grant disbursement									
planned (*)	8	4	5.5	5.5	5.5	1.5			30
actual	8	4		11		5.5		1.5	30
Early debt repayment									
planned (*)		5	7	7	7	2			28
actual		5		14		7		2	28
Georgia									
Grant disbursement									
planned (*)	10	9	11.5	11.5	11.5	11.5			65
actual	10	9	6				6.5		31.5
Early debt repayment									
planned (*)		10	15.5	18.5	18.5	18.5			81
actual		10	8				6.5		24.5
Tajikistan									
Grant disbursement									
planned (*)			14	7	7	7			35
actual			14		7		7	7	35
Early debt repayment									
planned (*)			12	12	12	12			48
actual			8		8	8	8		32

(*) For years 2001-2004, in Memoranda of Understanding concluded in 2000-2001.

(**) Operations under preparation. Payments to be made before the end of 2004.

(***) Payments to be made un 2005 based on budgetary commitments to be made in 2004 (Q4).

Table 4

Implementation of Community EFA to Armenia, Georgia and Tajikistan - Summary

in million EUR

		Made 1998-2004		Under prep.	Commitment	Total
		Initial tr.	Annual tr.	2004	foreseen (2004)	
Armenia						
	grant disbursements	8	20.5		1.5	30
	early debt repayments		26		2	28
pm -	outstanidng debt to EC (end programme)					-
Georgia						
	grant disbursements	10	15	6.5		31.5
	early debt repayments		18	6.5		24.5
pm -	outstanidng debt to EC (end programme)					85.5
Tajikistan						
	grant disbursements	7	14	7	7	35
	early debt repayments		16	8	8	32
pm -	outstanidng debt to EC (end programme)					28
Total						
	grant disbursements	25	49.5	13.5	8.5	96.5
	early debt repayments		60	14.5	10	84.5